GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ: la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE: O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 108. Joi 16 (28) Maiu 1885.

Braşovŭ, 15 (27) Maiu 1885.

Lungulŭ pomelnicŭ despre lucrările dietei unguresci, ce l'a cetitŭ preşedintele camerei la 21 Maiu când s'a închisŭ ântêia sesiune, ar face pe unŭ profanŭ, necunoscĕtorŭ de cele ce se petrecŭ în statulŭ ungarŭ, sĕ crédă că părintesculŭ guvernŭ tisaistŭ nu viséză altceva decâtŭ binele şi fericirea popórelorŭ de sub oblăduirea ungurésca şi că docila maioritate se póte duce liniştită acasă, sigură că n'a durmitŭ pe băncile dietei, ci a lucratŭ bărbătesce şi omenesce.

In adevĕrŭ multŭ s'a lucratŭ şi suntemŭ datorĭ sĕ ne dămŭ bine séma de ceea ce s'a lucratŭ.

Pomelniculŭ preşedintelui camerei, cu tótă lungimea lui, încă totŭ nu e complectŭ, căcĭ s'au trecutŭ cu vederea tocmai lucrările, care caracteriséză mai bine scopulŭ şi intenţiunile guvernului ungurescŭ cu privire la maioritatea poporaţiunei statului, caracteriséză sistemulŭ de guvernare şi căile pe care d. Tisza şi docila companiă voiescŭ sĕ prefacă — cum ḍicŭ ei — statulŭ ungarŭ într'unŭ raiu de fericirĭ, „unde nu este durere nicĭ întristare, ci viaţă fără de sfêrşitŭ.“

Inainte de a completá noi pomelnicnlŭ despre activitatea dietei din ântêia sesiune, sĕ vedemŭ ce ḍicŭ foile unguresci, dar nu foile plătite din fondurile disponibile, care îşĭ umple colónele cu laude greţóse la adresa d-lui Tisza şi companiei, de témă ca sĕ nu li-se ia dela gură saculŭ cu grăunţe, ci ce ḍicŭ foile oposiţiei şi anume ale eelei moderate.

„Peşti Naplo“ găsesce, că din tótă suma de 129 de şedinţe esenţa lucrărilorŭ dietei se resumă în trei puncte principale: abusurĭ estraordinare, stare financiară din cele mai critice şi nimicirea celorŭ din urmă rĕmăşiţe ale tradiţiunilorŭ liberale. Acestea suntŭ resultatele sesiunei ântêiu, pentru care compania d-lui Tisza a găsitŭ cu cale sĕ-şĭ sfărîme pălmile aplaudândŭ..

Cine a urmăritŭ cu deamĕruntulŭ desbaterile dietei, s'a putută convinge că partea cea mai mare de timpŭ s'a perdutŭ în desbaterĭ asupra bugetului şi asupra reformei camerei magnaţilorŭ.

Uşuratu-s'a bugetulŭ, pentru ca sĕ se uşureze şi spinarea bietului poporŭ de sarcinele cele grele ce le pórtă şi astfelŭ sĕ i se mai potolésca miseria? Ferit'a Dumneḍeu! S'a îngreunatŭ, fiindcă mai trebuescŭ căpĕtuiţĭ mulţĭ necăpĕtuiţĭ, funcţionarismulŭ l'a găsitŭ d. Tisza pré slabŭ representantŭ la bugetŭ; s'a îngreuiatŭ, fiindcă trebue unŭ nou edificiu parlamentarŭ şi alte construcţiunĭ care sĕ înghiţă milióne; s'a îngreuiatŭ fiindcă 18 milióne împrumutŭ încă suntŭ grele. Şi'i dă mâna d-lui Tisza şi la ai sĕi sĕ facă totŭ ce le trăsnesce prin minte, pentru că ţéra plătesce.

S'a reformatŭ camera magnaţilorŭ. Pe base liberale? A prefăcut'o d. Tisza în cea mai aristocratică cameră, care sĕ'ĭ jóce după cum va cânta, căcĭ nu principiile liberale, ci cea mai cumplită reacţiune domnesce. Şi fiindcă reacţiunea s'a arătatŭ în acéstă sesiune în tótă urâciunea ei, sĕ complectămŭ pomelniculŭ lucrărilorŭ dietei.

Afară de lucrările de mai susŭ şi altele mai neînsemnate, dar grele pentru bugetŭ, sesiunea dietei trecute s'a distinsŭ prin suprimarea ultimelorŭ rĕmăşiţe de libertate, de care se mai bucurau naţionalităţile, nerĕmânândŭ decâtŭ umbră din ea, pentru ca în sesiunea viitóre sĕ dispară şi acésta.

Mai póte fi vorbă de libertate naţională, când baionetele ne oprescŭ a ne manifesta ca Românĭ în celŭ mai nesupĕrătorŭ modŭ? Mai póte fi vorbă de libertatea cuvêntului, când ţi se intentéză procese pentru că cerĭ dreptate într'o adunare şi arăţĭ scăderile stăpânilorŭ? Mai póte fi vorbă de libertate de presă, când se desfiinţéză juriile, care nu placŭ stăpânilorŭ? Mai póte fi vorba de libertate individuală, când în urma denunţărilorŭ mişelescĭ ţi se calcă casa, fie în Năsĕudŭ, Ciuchiciu séu Racaşdia?

Étă ce trebuia sĕ mai conţină pomelniculŭ preşedintelui camerei, căcĭ tóte acestea suntŭ urmările declaraţiunilorŭ neîntemeiate ale d-lui Tisza făcute la Oradea Mare şi în Cameră, şi aprobate de aprópe întregŭ corpulŭ „părinţiloru patriei“, chiar şi de aceia carĭ se plângŭ aḍĭ, că d. Tisza a pornitŭ statulŭ pe periculósa cărare a reacţiunei.

Tóte aceste fapte, împlinite şi dovedite, nu facŭ însă sĕ roşéscă faţa d-lui Tisza şi a celorŭ *ejusdem farinae*, când declară, că „libertate ca în Ungaria nu mai esistă nicăirĭ.“

Acesta'i progresulŭ ce l'a făcutŭ sesiunea ântêiu a dietei unguresci pe tĕrêmulŭ libertăţii. Câtŭ pentru noi amŭ ajunsŭ la convicţiunea, că în Ungaria între libertate şi despotismŭ nu este nicĭ o diferinţă.

CRONICA POLITICĂ.

Cestiunea succesiunii Braunschweigului este la ordinea ḍilei în Germania. Guvernulŭ prusianŭ nu voiesce cu nicĭ unŭ chipŭ, ca marele ducatŭ Braunschweig sĕ cadă în mânile ducelui de Cumberland şi a şi făcutŭ o propunere în acestŭ sensŭ, pe care a aşternut'o consiliului federalŭ. Motivulŭ pentru care guvernulŭ prusianŭ a făcutŭ acéstă propunere, este împrejurarea, că ducele de Cumberland nu vrea sĕ renunţe la succesiunea pe tronulŭ Hanoverei. Ḍiarele liberale germane aprobă unanimŭ propunerea d'a se eschide ducele de Cumberland dela succesiunea în Braunschweig. „National-Zeitung“ pledéză pentru transformarea Braunschweigului în provinciă imperială. Foile conservatóre, care dealtmintrelea sunt susţiitórele legitimităţii, nu cutéză nicĭ ele sĕ combată propunerea, ba fóia liberală-conservatóre „Post“ îşĭ esprimă chiar bucuria pentru procederea guvernului prusianŭ. Singura fóiă „Germania“ desaprobéză acésta, făcêndŭ următórea observaţiune: „Se ḍice că e fericitŭ acela, care are puterea în mână. Dar odată se póte întêmpla şi altfelŭ. Prusia este puternică, dar se póte ca odată unulŭ mai puternicŭ sĕ caute a aduce la valóre acelêşĭ principii asupra ei.“

*

In cabinetulŭ Gladstone s'au ivitŭ neînţelegerĭ. »Birminghamer Post«, fóia ministrului Chamberlain, comunică că aceste neînţelegerĭ nu suntŭ provocate nicĭ de cestiunea afgană nicĭ de cea egipténă, ci de cestiunea irlandeză. Ministrii Chamberlain şi Dilke cerŭ, ca pentru Irlanda sĕ se institue unŭ guvernĕmêntŭ localŭ, înlăturându-se mĕsurile escepţionale. Singura concesiune, ce ar puté-o face radicalii din cabinetŭ, ar fi, ca sĕ se reînoiască numai pentru unŭ anŭ legea mĕsurilorŭ escepţionale, dar sĕ fie mai puţinŭ aspră. In casŭ că Gladstone cu ai sĕi nu va face acéstă concesiune, atuncĭ este témă, că Chamberlain, Dilke, Shaw-Lefevre şi póte şi alţĭ doi membri vorŭ eşi din cabinetŭ.

*

Corespondentulŭ lui „N. fr. Presse“ comunică din Constantinopole, că lângă Dşuma, pe ţĕrmulŭ stângŭ alŭ Strumei la graniţa macedonénă-bulgară, a fostŭ o ciocnire între unŭ batalionŭ de trupe turcescĭ şi între o bandă de pretinşĭ briganḍĭ. Aceştia erau înarmaţĭ cu puşcĭ sistemŭ nou şi opuserŭ o resistenţă energică, până ce fură luaţĭ la gónă, perḍêndŭ 13 morţĭ, mai mulţĭ răniţĭ şi prisonierĭ. Turcii urmăriră pe fugarĭ până la muntele Rodope, unde fură opriţĭ de unŭ cordonŭ militarŭ bulgarŭ sub comanda unui oficerŭ rusŭ, sub pretextŭ, că acolo ar fi graniţa între teritoriulŭ turcescŭ şi ostrumelicŭ. In cercurile politice se urmăresce cu mare atenţiune acéstă mişcare de briganḍĭ politicĭ, nutrită de comitetele revoluţionare din Rumelia ostică.

Volnicii şi terorisărĭ.

Ciuchiciu, 23 Maiu n. 1885.

Domnule Redactorŭ! Póte că vĕ veţĭ fi săturatŭ de atâtea rĕporturĭ, ce vĕ vinŭ din tóte laturile ţĕrii pentru multele volnicii ce se întêmplă în ţéra nóstră. Dar n'avemŭ ce face, trebue sĕ le dămŭ la lumină baremĭ pe cele mai marĭ, căcĭ de cele mĕrunte destule le trecemŭ cu vederea.

Astăḍĭ în 23 Maiu n. d. jude administrativŭ din Jamŭ, venindŭ în comuna Ciuchiciu, numai decâtŭ a dispusŭ a se călca casa d-lui neguţătorŭ Georgiu Nădăşanŭ jun. Pentru ce? nime nu scie, atâta scimŭ, că d. notarŭ cercualŭ şi judele comunalŭ, asistaţĭ de doi gendarmĭ, au rĕscolitŭ tóte scrisorile ce le avea amintitulŭ neguţătorŭ. Noi nu ne mirămŭ de aceea, că s'a călcatŭ casa neguţătorului, pentru că călcările de case suntŭ acuma la ordinea ḍilei, ne mirămŭ însĕ de seriositatea, cu care s'a călcatŭ, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, căcĭ dênşii ca Românĭ puteau sĕ scie, că tênĕrulŭ neguţătorŭ Nădăşanŭ nu are pitulate lucrurĭ de acelea, care arŭ puté periclitá esistinţa patriei, pre care o iubesce, ca şi totŭ Românulŭ. Aceştĭ domnĭ petrecură unŭ timpŭ aprópe de două óre căutândŭ încóce şi încolo, până ce d-lui jude administrativŭ i-se făcŭ milă de dênşii şi i-a rechematŭ. Dar nu s'au dusŭ cu mâna gólă, fiindcă totŭ au aflatŭ ceva: »Istoria revoluţiunei lui Horia« edată de Nicolae Densuşanŭ, pre care mi se pare că d. jude administrativŭ a pus'o în lanţŭ séu celŭ puţinŭ a încarcerat'o.

Subscrisulŭ de unŭ timpŭ urmărescŭ cu óre-care atenţiune cursulŭ trebilorŭ comunale şi aflu, că acéstă călcare de casă nu a avutŭ altŭ motivŭ, decâtŭ o simplă intimidare, pentru ca amintitulŭ neguţătorŭ are o trecere însemnată la poporŭ şi totŭ cam sub conducerea lui se mişcă opiniunea publică în comună şi pentru că acésta nu e tocmai după voia celorŭ dela putere, prin asemenea apucăturĭ intenţionéză a-i slăbi popularitatea, dară sĕ înşală rĕu, pentru că în ce mĕsură îlŭ teroriséză, în aceea mĕsură îi cresce vaḍa la poporŭ. D. jude administrativŭ, mi-se pare, că în astă privinţă a fostŭ sedusŭ, şi nicĭ nu putemŭ presupune, că d-sa ar fi făcutŭ acestŭ pasŭ de sine, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că la o altă ocasiune cu presenţa sa a contribuitŭ multŭ, că nisce controverse bisericescĭ s'au resolvatŭ aşa cum au trebuitŭ. Altcum şi de astă dată s'a adeveritŭ în tótă deplinătatea sa proverbulŭ: „Parturiunt montes!“

Când scriu aceste rêndurĭ tênĕrulŭ neguţătorŭ din Racaşdia Ioanŭ Pentra aduce scirea, că şi casa dênsului a fostŭ călcată totŭ astăḍĭ. *Ioanŭ Vulcanŭ* sen., parochŭ şi prot. emeritŭ.

SCIRILE ḌILEI.

Regimentulŭ românŭ ardelénŭ de infanteriă Nr. 31 Mecklenburg-Strelitz, care în timpulŭ de faţă se află în Viena şi care la 1809 a luatŭ parte la lupta dela Aspern, 'şĭ-a serbatŭ la 22 Maiu aniversarea acelei glorióse ḍile. Regimentulŭ în mare ţinută s'a dusŭ de diminéţă la Aspern, unde s'a făcutŭ serviţiu divinŭ, ér colonelulŭ Heillinger a adresatŭ o vorbire regimentului.

—0—

Ministrulŭ de comunicaţiune a interḍisŭ intrarea în ţĕrile corónei unguresci ḍiarului »Rĕşinarulŭ« ce apare

în Bucureşcĭ, care é identicŭ — ḑice ministrulŭ — cu »Uuitatea Naţională« deja oprită.

—0—

Emigraţiunea continuă în comitatulŭ Wieselburg, în Ungaria. In timpŭ fórte scurtŭ au trecutŭ la America 118 persóne.

—0—

Casina naţională din Pesta a trimisŭ societăţii de maghiarisare din Cluşiu 1000 fl., ér baronulŭ Ludovic Iosika sen., baronésa Iosefina Iosika, baronii Samuil, Ludovic şi Gabriel Iosika câte 100 fl.

—0—

Societatea tinerilorŭ comercianţĭ românĭ din locŭ 'şĭ-a ţinutŭ maialulŭ Dumineca, după cum îlŭ anunţase, în Ştejerişŭ. Timpulŭ posomorâtŭ n'a fostŭ nicĭ o piedecă, pentru ca petrecerea sĕ fie câtŭ se póte de veselă şi animată. A participatŭ multă lume, fiindŭ representatŭ în frumosŭ numĕrŭ şi corpulŭ oficerescŭ. Intre notabilităţile oraşului amŭ observatŭ pe domnulŭ comandantŭ de brigadă, d-nulŭ căpitanŭ alŭ oraşului, d-nulŭ procurorŭ. ş. a. Tinerii comercianţĭ au primitŭ pe toţĭ cu deosebită amabilitate. Loculŭ de danţatŭ a fostŭ frumosŭ decoratŭ veselia a urmatŭ neîntreruptŭ până la întórcere.

—0—

Profesorulŭ dela universitatea din Cluşiu Dr. Desider Farnos a propusŭ sĕ se ridice pe câmpulŭ de luptă dela Sighişóra, unde se bănuesce că a căḑutŭ Petőfi, unŭ monumentŭ de granitŭ. Pe de altă parte Dr. Aurel Tőrők va face săpăturĭ, ca sĕ adune osĕmintele honveḑilorŭ căḑuţĭ acolo.

—0—

Părechea regală română a plecatŭ la Sinmaringen. Se scie că prinţulŭ Anton de Hohenzollern, părintele Regelui, e greu bolnavŭ.

—0—

Ni se scrie din Brăila, că cu ocasiunea serbărei de 3/15 Maiu clubulŭ societăţii »Carpaţii« a votatŭ 100 lei din fondulŭ sĕu, ér d. P. Boncotescu a datŭ asemenea 100 lei pentru ajutorarea studenţilorŭ din Cluşiu, cărora li s'au detrasŭ bursele.

—0—

In sĕptĕmâna trecută s'a dĕrîmatŭ în Mezőheyes unŭ edificiu ce se construia, îmormêntândŭ sub dĕrîmăturile sale numeroşĭ lucrătorĭ. Trei din ei muriră la momentŭ, mulţĭ sunt greu răniţĭ.

—0—

După manevrele din anulŭ acesta, batalionulŭ 28 de vênătorĭ din Sibiu va pleca la Făgăraşŭ ca garnisónă a acestui oraşŭ, ér batalionulŭ din regimentulŭ 82 de infanteriă, ce staţionéză în Orlatŭ, va veni în Sibiu, unde va şi rĕmâné.

—0—

In Cracovia s'a publicatŭ la 20 Maiu unŭ apelŭ către toţĭ Slavii, ca sĕ contribue la ridicarea unui monumentŭ în Velehrad în amintirea serbărei lui Cirilŭ şi Metodiu. Monumentulŭ se va aşeḑa pe pămêntŭ adusŭ din tóte ţĕrile slave.

Corespondenţă din Bucovina.

Cernăuţĭ, Maiu 1885.

Multŭ timpŭ a trecutŭ şi nimene nu'şĭ aduce aminte de Românii din Bucovina. In urmă trecu timpulŭ de letargiă şi aḑĭ, de iai ḑiarele românescĭ din Ardélŭ în mânĭ vei, găsi din când în când câte ceva. Câţiva tinerĭ, nobilĭ în sentimente şi aspiraţiunĭ vréu sĕ stérgă rugina cea veche şi, luând condeiulŭ în mână dau câte ceva la lumină, voindŭ astfelŭ a combate rĕulŭ.

Dacă voiescĭ ca într'o ţéră sĕ fie bine, trebue mai întêiu — sĕ fiă o reacţiune — şi acéstă reacţiune se află deja la noi, graţiă acestorŭ tinerĭ, pe carĭ îi aştéptă însă o aspră recompensă. Ḑicŭ aşa, căcĭ articulele publicate în urmă în „Gazeta Transilvaniei“ au datŭ multŭ de lucru celorŭ cu musca pe căciulă de-a afla cine-i autorulŭ séu autorii acelorŭ articule. Preoţimea s'a juratŭ, că de-l va afla şi va fi din pĕcate din céta lorŭ sĕ-lŭ dea de viu fără cruce, fără carte, în ghiarăle lui Scaraoţchi, ér' de vorŭ fi civilĭ vor muceḑi, roḑêndu'şĭ cótele fără de a căpĕta **un adjutum**. Sêrmanii autorĭ ce-i aştéptă, dacă nu sciu a'şĭ pune frêu limbuţei lorŭ. Ér' ei nu voiescŭ sĕ ţie contŭ, ci rîdŭ de jurămintele lorŭ şi se îmbărbătéză a combate relele şi pe viitorŭ, — căcĭ nu se opunŭ legii, ci nepotismului şi protecţiunei.

Ca se vĕ spunŭ despre clerulŭ nostru, care prin purtarea lui popa D... a devenitŭ proverbialŭ — voiescŭ de-o cam dată sĕ reproducŭ liberŭ cuvintele unui duşmanŭ de mórte alŭ Românilorŭ de aicĭ, care scrie în „Bukowinaer Rundschau“ din 14 Maiu cam urmatórele: „O preotésă deveni prin meşteşugŭ în posesiunea unei păreche de cisme galbene, pe carĭ le cumpĕrase Don juanulŭ soţŭ, sĕ le dea ca recompensă dulcineii sale pentru sĕrutărĭ amoróse şi tainice.“ Écă ce scriu străinii de noi, fiindcă nu ne scimŭ ţiné la înălţimea nóstră. Pĕrintele D...., altfelŭ omŭ voinicŭ şi puternicŭ în ale sale încă de când era băétŭ şi se juca cu dovlecii, (bostanii) căpĕta ca pedépsă Bosancii, unde aḑĭ poporulŭ se revóltă şi nu mai voiesce sĕ scie nicĭ de popa, dér nicĭ de D-ḑeu.

Părintele Z.... însĕ, deórece demnitatea de consilier este, slavă D-lui, grasă, ba încă prea, căcĭ venalitatea şi-a aflată omulŭ în d-sa, dreptŭ argumentŭ sunt 300 de fior. puşĭ în plicŭ daţĭ de G.... ca sĕ-i dea o parochiă. D-sa îi promite, dér deórece părintele T... da 400, acesta o căpĕtă — ér celălaltŭ rĕmâne buzatŭ. Trece unŭ timpŭ şi păr. G. competéză pentru Costescĭ, consilierulŭ Z... se opune cu tótă puterea, şi sciţĭ de ce? pentru că n'a primitŭ încă vr'o 300 fl.

Banii şi protecţia îţĭ dau parochii după placŭ, ér sciinţa îţĭ aduce numai rîsŭ. De aceia nicĭ nu-i mirare. dacă cei mai mulţĭ din preoţii noştri nu se ocupă seriosŭ cu studiulŭ încă din institutŭ. Se afurisescŭ că'n viaţa lorŭ nu vorŭ mai prinde o carte în mână, dreptŭ probă este că pentru conferinţele pastorale de dau 2—4 elaborate carĭ se cerŭ, ceialalţĭ, némurĭ cu protopopii, cer scusă pentru că sunt ocupaţĭ — cu ce? dacă mi-e permisŭ a întreba. Cu . . . rĕspundă ei, eu nu scriu subiectivŭ.

Am avutŭ ocasiune a vedé fabrica de teme şi predice a preoţimei din Bucovina, care-i în seminarulŭ clericalŭ. Tinerii din anulŭ alŭ IV, ca unii, carĭ învaţă Omeletica, se deprindŭ în traducerea predicelorŭ după cele nemţescĭ, ér preoţii bĕtrânĭ se fălescŭ c'ar fi producte ale d-lorŭ.

Nu ar fi bine ca d-nii protopopĭ sĕ se recruteze din cei mai cu carte, ér nu din cei cu protecţiă? Avem vacante tocmai câteva posturĭ de protopopĭ, ér misterulŭ cum vorŭ fi ocupate este ascunsŭ în sînulŭ protecţiunii şi póte şi alŭ simoniei. Sĕ aşteptămŭ puţinŭ şi vomŭ vedé.

Aşŭ avé încă multe a vĕ spune, pe carĭ însĕ le stîngŭ, căcĭ am de gândŭ sĕ le tipărescŭ într'o broşură separatŭ şi sĕ le împartŭ grătuitŭ acelora, carĭ ar dori sĕ scie, ce sĕ petrece pe la noi; până atuncĭ însĕ „videant consules.“

„Ilŭ sciţĭ.“

O rectificare.

Cernatulŭ Sĕcelelorŭ, 14 Maiu 1885.

Domnule Redactorŭ! In »Kolozsvári Közlöny« Nr. 111 a apărutŭ o corespondinţă din Sĕcele, că Românii de aicĭ arŭ fi luatŭ parte cu grămada la piesele teatrale jucate de artistulŭ maghiarŭ Kovacs Gyula, bătêndu-se după locurĭ şi că în urmă »aceştĭ ómenĭ« (Românii) l'arŭ fi aşteptatŭ până la 2 óre din nópte în ambitulŭ hotelului Paonnia, unde eu l'aşŭ fi în'têmpinatŭ cu vorbirĭ clasice şi toaste între păhare ridicându-lŭ la demnitatea de »rege« etc.

In adevĕrŭ la teatru, atuncĭ precând se producea d. Kovacs, au participatŭ şi vre-o 8 Românĭ dintre inteliginţă; dar nu s'a prea îmbulzitŭ nimenea după locurĭ, căcĭ în sala hotelului Internaţionalŭ mai era încă destulŭ spaţiu de ocupatŭ.

Afirmarea corespondentului, că amŭ fi aşteptatŭ până la 2 óre nóptea sub gangulŭ hotelului Panonia ca sĕ vedemŭ faţa şi ochii d lui Kovacs, este o simplă scornitură şi asigurŭ pe inventiosulŭ corespondentŭ, că încă până astăḑĭ nu s'a născutŭ Maghiarulŭ acela valorosŭ, pre care eu séu altŭ Românŭ de aicĭ sĕ ne vedemŭ necesitaţĭ a-lŭ aştepta în astfelŭ de modŭ dejositorŭ pentru noi.

După teatru eu m'am întêlnitŭ la Panonia cu menţionatulŭ artistŭ Kovacs şi făcêndu-i cunoscinţa prin recomandare, amŭ avutŭ între noi vorbirĭ de convenienţă.

Domnulŭ corespondentŭ maghiarŭ din Sĕcele, căruia, după cum se vede, îi place a mistifică adevĕrulŭ în interesulŭ şi vaḑa propriă maghiară, sĕ fiă bunŭ pre viitorŭ a scrie în ḑiare astfelŭ de fantasmagorii şi invenţiunĭ ridicule şi dejositóre despre ai sĕi.

G. Urdea, preotŭ.

Trăsurĭ din viéţa lui Victorŭ Hugo.

Despre nemuritorulŭ poetŭ francezŭ circuléză în publiculŭ parisianŭ puţine anecdote. Unele din acestea le vomŭ aminti aci. Victorŭ Hugo era cunoscutŭ de unŭ mare teistŭ şi se ţinea fórte multŭ la idea sa personală despre Dumneḑeu. Convingerea religiósă a poetului adeseorĭ făcea pe amicii sĕi intimĭ sĕ-lŭ nĕcăjéscă. Intr'o séră întră agentulŭ de teatru, ateistulŭ Schoelcher, în salonulŭ poetului, udatŭ cu totulŭ de plóiă, şi scuturându-se ḑise: »Décă ar fi esistatŭ Dumneḑeu, ar fi concesŭ elŭ, ca sĕ fiu aşa de udatŭ?« La acésta rĕspunse Victorŭ Hugo: »Décă Dumneḑeu n'ar fi esistatŭ, ai fi pututŭ atuncĭ găsi aci unŭ focŭ aşa de frumosŭ?« — Până în anulŭ 1878 locuia poetulŭ în catulŭ alŭ treilea alŭ unei case din Rue de Clichy. Vĕduva fiului sĕu celui mai bĕtrênŭ, care se mărită mai târḑiu după cunoscutulŭ ḑiaristŭ parisianŭ şi deputatŭ M Lokroy, locuia dimpreună cu soţulŭ ei şi cu cei 2 copii din căsătoria primă, renumiţii nepoţĭ ai poetului, Jeanne şi Georges, în aceiaşĭ casă şi se mută cu poetulŭ în anulŭ 1879 în »Avenue Victorŭ Hugo« (odinióră Avenue d'Eylau.) Aci locuia Victorŭ Hugo într'unŭ micŭ hotelŭ, ce aparţinea princesei de Lusignan. Elŭ voi nu de multŭ sĕ cumpere acestŭ hotelŭ, totuşĭ preţulŭ de 700,000 de francĭ îi era pré mare. — »Cum, ḑise elŭ princesei. pentru o casă mică cerĭ D-ta 700,000 de francĭ?« — »Scusaţĭ, D-le Hugo, rĕspunse istéţa damĕ aristocratică, mica casă, între fraţĭ este vrednică de acestŭ preţŭ, este o casă istorică. Nu uitaţĭ, că casa acesta a gustatŭ fericirea de a fi locuită mai mulţĭ anĭ de Victorŭ Hugo!«

Cu totŭ complimentulŭ graţiosŭ, nu se îndură poe

FOILETONŬ.

Poporaţiunea română şi recensĕmêntulŭ poporaţiunei dela începutulŭ anului 1881.

b) Românii suntŭ în maioritate **relativă** în următórele două comitate:

1. Timişŭ, 396,045 loc., între carĭ 154,557=39·02% R.
2. Braşovŭ, 83.929 » » „ 30,364=36·18 » „

Aceste comitate împreună au unŭ teritoriu de 8,932 Km. □ cu 479.974 locuitorĭ, între carĭ 184.915=38·52% suntŭ Românĭ. Adevĕratŭ, că aceste doue comitate nu stau în legătură directă unele cu altele, dar fiindcă între ele esistă comitatele: Făgăraşŭ, Sibiiu, Uniădóra şi Caraşŭ-Severinŭ cu maioritate absolută română, totuşĭ stau în legătură directă cu teritoriulŭ marelui contingentŭ românescŭ.

c) Românii suntŭ în minoritate considerabilă între 44—26% în următórele comitate:

1. Bihorŭ, 446,777 l., între carĭ 192,843=43·16% R.
2. Têrn. mare, 132.454 » » „ 53,341=40·27 » „
3. Mur.-Turda, 158,999 » » » 55,724=35·04 » »
4. Satu-mare, 293,092 » » » 102,130=34 85 » „
5. Marmaţia, 227,436 » » » 58,925=25·91 » »

Aceste cincĭ comitate, carĭ au unŭ teritorŭ de 35,205 Km. □ cu 1.258,758 locuitorĭ, între carĭ celŭ puţinŭ 462,957=36.79% suntŭ Românĭ, — asemenea nu stau tóte în legătură directă unele cu altele, dar în totalitate şi aceste îşĭ au legătura lorŭ directă cu contingentulŭ celŭ mare românescŭ alŭ celorlalte comitate susŭ numite.

d) Românii sunt în **minoritate** în următórele şépte comitate, şi anume:

1. Torontalŭ, 530,988 loc. între carĭ 81,729=15.39% Rom.
2. Ugocea, 65,377 » „ 8,419=12.88 „ »
3. Trei-sc., 125,277 » „ 16,015=12.78 » »
4. Ciucŭ, 110.940 » » 13.337=12.02 » »
5. Cianadŭ, 109,011 » » 11,682=10.72 » „
6. Odorheiu, 105,520 » „ 3,217= 3.05 „ »
7. Bichişiu, 229,757 » » 5,613= 2.45 » „

Aceste comitate cu unŭ teritoriu de 27,529.18 Km. □ în estensiune şi cu 1.276.870 locuitorĭ, între carĭ sunt peste totŭ celŭ puţinŭ 140,006=10.97% Românĭ,— se apropiă de linia de demarcaţiune a contigentului românescŭ, cu care şi aceste îşĭ au lagătura lorŭ directă, geografică şi naturală.

Apoi în specialŭ, ceea ce se ţine de cele 15 comitate **transilvănene** de ástăḑĭ, aceste au unŭ teritoriu de circa 56.000 Km. □ cu 2.084,048 locuitorĭ, între carĭ **Românii** sunt representaţĭ cu celŭ puţinŭ 1.184,883=56.86% **maioritate absolută**; — dar décă peste totŭ luămŭ împreună şi **întregulŭ complexŭ geograficŭ alŭ celorŭ 26 comitate** susŭ specificate, atuncĭ pe întregulŭ teritoriu alŭ acestora de circa 127,000 Km. □, între 5.238,878 locuitorĭ, **Românii** suntŭ representaţĭ cu cifra minimală de 2.398,138=45.78% **maioritate relativă** destulŭ de însemnată, mai cu sémă décă luămŭ în considerare, că totŭ pe acestŭ teritoriu elementulŭ maghiarŭ este representatŭ numai cu cifra maximală de abia 1.578,257=30.12%, şi care elementŭ în tendinţele sale de amalgamisare mai este încă contrabalanţatŭ prin 653,760=12.48% Germanĭ şi prin 608,723=11.62% poporaţiune de alte limbĭ, nu străine — cum ḑicŭ oficioşii —, ci indigene, séu patriotice.

Teritorulŭ acestorŭ 26 comitate este aşa dar acelŭ teritoriu în statulŭ ungarŭ, pe care Românii, ca cei mai numeroşĭ, au sĕ'şĭ desvólte forţele lorŭ pe tóte terenurile vieţii omenescĭ, sĕ-şĭ elupte drepturile, carĭ li se cuvinŭ în unŭ statŭ civilisatŭ şi sĕ dea peptŭ cu tóte tendinţele de desnaţionalisare, carĭ în ḑilele nóstre începŭ a'şĭ ridica capulŭ în modŭ atâtŭ de ameninţătorŭ.

Afară de acestŭ teritoriu — firesce totŭ după datele oficióse şi după starea poporaţiunei dela finea anului 1880 — s'au aflatŭ fórte puţinĭ Românĭ, şi anume: în 11 comitate din stânga Dunărei 282=0.02%, în 11 comitate din drépta Dunărei 1183=0.05%, în 5 comitate dintre Dunăre şi Tisa 1381=0.06%. în 8 comitate

tulŭ sĕ dea acelŭ prețŭ înfricoșatŭ; de aceea își procură elŭ în anulŭ trecutŭ unŭ locŭ învecinatŭ, pe care voia sĕ ḑidéscă o casă corĕspunḑĕtóre trebuințelorŭ sale. Mórtea însĕ i-a zădărnicitŭ planulŭ. Intre amicii cei mai intimĭ ai sĕi se afla și d-na Tola Dorian, o damă mĕrunțică și cu pĕrŭ albŭ, care se numĕră între adoratorele cele mai înfocate ale poetului. In hotelulŭ Victorŭ Hugo sĕ ținéu adeseorĭ micĭ prânḑurĭ intime, la carĭ luau parte amicii poetului Monselet, Vacquerie, secretarulŭ lui Victorŭ Hugo, M. Richard Lesclinde și alții mulțĭ. După prânḑŭ, în timpulŭ căruia îi plăcea poetului a-șĭ espune mai binc amintirile sale și a conduce conversațiunea prin idei nimerite și pline de spiritŭ, trebuiau óspeții sĕ se retragă în apartamentele lui Locroy, deórece în locuința poetului era oprită fumarea. Dupăce óspeții fumau, veniau érășĭ în salonŭ, unde găséu pe poetŭ înconjuratŭ de unŭ cercŭ de óspețĭ lângă colțulŭ căminului, pe care elŭ îlŭ numia „le bastion« (meterezŭ). Pe când vorbiau ei odată, câte vrute și nevrute, ḑise elŭ: „După mórtea mea se vorŭ găsi dulapurile și lăḑile mele, cărțĭ și bijuterii de o valóre neprețuită. Totŭ asemenea și mii de scrisorĭ nedeschise, căcĭ încă de mulțĭ anĭ nu mai cetescŭ scrisorile ce le primescŭ. Totŭ atâtŭ de puținŭ deschidŭ eu pachetele cu darurĭ și lucrurĭ de artă, carĭ mi sĕ trimetŭ. Luațĭ apoi în vedere massa, mulțimea nespusă de stofe, de mobile, arme și curiozitățĭ de totŭ felulŭ, carĭ le-amŭ strînsŭ în timpulŭ călĕtoriei mele, dar nicĭodată nu le-amŭ despachetatŭ: atuncĭ vĕ puteți face ideă, ce spațiu cuprindŭ magazinele mele.«

Sentintele sale pronunțate în cercurĭ intime asupra aparițiunilorŭ literare se deosebiau, ca totŭ ce Victorŭ Hugo a ḑisŭ și a scrisŭ, prin o scurțime precisă. Se vorbiau odată de Theophile Gauthier. Dupăce cei presențĭ își daseră părerile asupra acestui poetŭ. luă cuvêntulŭ Victorŭ Hugo: „Elŭ a posedatŭ unulŭ dintre cele mai marĭ spirite, una dintre cele mai marĭ inimĭ?“ Hugo între altele ḑicea despre Emile Augier: S'a întorsŭ omulŭ, mi-a declaratŭ în alta ḑi la academiă, că s'a înșelatŭ timpŭ de 20 de anĭ. Elŭ este unŭ omŭ încântătorŭ cu mare spiritŭ și cu mare coeur, și eu îlŭ iubescŭ.« — Emile Zola nu se putea bucura de favorulŭ lui Victorŭ Hugo. Romanticulŭ nu iubia pe naturalistulŭ din cause ușorŭ de priceputŭ. Cu tóte acestea spunea de elŭ: »Acesta este unŭ tênĕrŭ bine înzestratŭ, dér trebuia sĕ citéscă pe Aeschyle.« De Iules Simon se esprimă elŭ odată astfelŭ: »Caracterulŭ sĕu nu ajunge la talentulŭ sĕu; dér a adusŭ lucrului bunŭ bune servitii.«

Victorŭ Hugo lucra mai multe óre pe ḑi și tim pulŭ rĕmasŭ îlŭ sacrifica nepoțilorŭ sĕi, cu carĭ făcea preumblărĭ și escursiunĭ. Mai adeseorĭ însĕ făcea singurŭ escursiunile, de obiceiu pe imperiala dela omnibuse. In tóte părțile își făcea observările și descoperirile sale, totuși prefera părțile vechi ale orașului celorŭ nouĕ și pe săracĭ celorŭ bogațĭ. Când făcea escursiunile acestea nu-i plăcea se fiă recunoscutŭ, dér acésta se întêmpla în cele mai multe casurĭ, îlŭ salutau cu umilință și atuncĭ Victorŭ Hugo rĕspundea cu o strângere de mână în drépta și în stânga. Era fórte vânjosŭ. Intr'o ḑi de érnă frigurósă, când era încă tênĕrŭ, veni d-na Dorian sĕ-lŭ ia la preumblare într'o trăsură deschisă; poetulŭ se urcă în trăsură îmbracatŭ fiindŭ numai cu o jachetă (rocŭ) »Și paltonulŭ d-tale?« întrebă dama. »Ah, paltonulŭ meu!“ rĕspunse poetulŭ. »Eu nu amŭ paltonŭ, n'amŭ avutŭ nici odată, d-ta scii că eu atâtŭ vara câtŭ și iarna umblu cu același costumŭ: Paltonulŭ meu este juneța mea.“

Se scula cam de diminéță, dér nu la o óră hotărîtă, ci când se deștepta. Indată ce se îmbrăca, se apuca de cetea ḑiarele, și încă unŭ numĕrŭ însemnatŭ; fóia sa de predilecțiune era »Rappel.«

Victor Hugo mânca multŭ și bine, fără de a fi tocmai gourmand. Mergea la senatŭ, alŭ cărui membru era, și academia francesă îlŭ vedea regulatŭ, când în ordinulŭ de ḑi se afla pusă o nouă alegere. După ce lua dejunulŭ se retrăgea în cabinetulŭ sĕu de lucru, care conține lucrurĭ fórte interesante. Dintre tóte însĕ celŭ mai interesantŭ lucru, ce-lŭ posede casa și care se află în odaia de durmitŭ, este dulapulŭ de ferŭ așeḑatŭ în părete, în care se află diferite manuscripte rĕspândite, pe carĭ le-a scrisŭ poetulŭ în decursulŭ vieții sale; Victorŭ Hugo le-a lăsatŭ în testamentulŭ sĕu bibliotecei naționale.

In relațiunile private se deosebea poetulŭ prin modestia înfățișării sale și prin o veseliă naturală. Pe ambii sĕi nepoțĭ îi iubea poetulŭ preste mĕsură. In »L'art d'être grand-père,« și și în alte părțĭ în opurile sale mai nouĕ se arată slăbiciunea acésta, care o simția poetulŭ în o așa mare mĕsură. Iĭ plăcea sĕ se jóce cu ei și deja în anulŭ acesta a funcționatŭ ca moșulŭ balului de copii, datŭ în opera cea mare din Parisŭ. Aceea ce a scrisŭ elŭ despre lumea copiilorŭ, în ce privesce frumsețea, n'are păreche în literatura tuturorŭ popórelorŭ. Idea familiară se desvoltase în elŭ fórte tare, cu tóte că scia, la ce nenorocirĭ este espusŭ bărbatulŭ în relațiunile sale familiare. Soția sa iubită, care scrisese deja o carte în 2 tomurĭ despre elŭ (»Victor Hugo, raconte par un témoin de sa vie«), își permitea libertate cam mare față cu Saint-Veuve, renumitulŭ criticŭ, unica sa fiică s'a înecatŭ și ambii sĕi copii muriră, tocmai când ajunseră vêrsta de 30 de anĭ, de oftică. Cu tóte aceste catastrofe multiple rĕmase inima sa neposomorîtă, spiritulŭ sĕu activŭ și trupulŭ sĕu nevĕtămatŭ, până când bóla îlŭ aruncă pe patulŭ de mórte.

—o—

Vocĭ din publicŭ*).

După-ce pré sciutŭ este, că unŭ membru din corpulŭ junimei comerciale după 2—3 pâhare de vinŭ manitestă nisce maniere necalificabile, de aceea nu numai că e de doritŭ, ci este chiar o neccesitate imperativă, ca ceilalțĭ membri pe unŭ astfelŭ de individŭ, care are purtare atâtŭ de scandalósă, ca cum o arată acelŭ óre-care june nu numai cu ocasiunea maialului comercianțilorŭ din anulŭ acesta, ci și din alțĭ anĭ, séu sĕ'lŭ pună pentru ḑiua aceea subasuspiciele unei siguranțe corĕspunḑĕtóre séu sĕ'lŭ provadă cu unŭ felŭ de aparatŭ. pe care l'amŭ puté numi -- botniță. N.

—o—

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Petersburg, 27 Maiu. — Aprópe de Rostov a deraliatŭ trenulŭ de călĕtorĭ. S'au nenorocitŭ 20 de călĕtorĭ și au muritŭ 3 funcționarĭ dela calea ferată.

—o—

DIVERSE.

Unŭ esamenŭ. — Intre maturisanții unui gimnasiu din Pesta domnia de vre-o câteva ḑile o mare neliniște.

Esamenele scripturistice de maturitate erau aprópe și candidații sciau fórte bine, că acum erau avisațĭ fiecare la cunoscințele ce și le câștigase. Pentru de a puté ajută acestui rĕu câtŭ le sta în putere și de a îndreptă puținŭ sórtea capriciósă, într'o adunare generală conchemată spre acestŭ scopŭ se sfătuiră asupra modalităților mai însemnate pentru finirea acțiunii. Tinerii domnĭ părură fórte mulțumițĭ cu resultatulŭ finalŭ. Ora frigurilorŭ esamenului se apropiá. Dupăce directorulŭ le comunică formele obicinuite, în carĭ îi făcea atențĭ sĕ se feréscă de orice schimbŭ de părerĭ între dênșii, li s'a datŭ de cotitulŭ de supraveghere ca temă de lucratŭ unŭ pasagiu greu din Tacit. 32 de condeie lunecau suspinândŭ pe hârtiă. Profesorulŭ supraveghiatorŭ trebuì sĕ-șĭ încordeze atențiunea asupra unui tênĕrŭ candidatŭ, care ședea retrasŭ în băncile din urmă, și care înainte cu câteva ḑile era slabŭ ca o scrumbiă, ér acum peste nópte luase nisce dimensiunĭ fórte marĭ. Fiindŭ lucrulŭ acesta fórte bătătorŭ la ochĭ celui care supraveghia, cu atâtŭ mai multŭ trebuia elŭ sĕ pue mai mare pondŭ pe prepusulŭ sĕu, că studentulŭ și ar fi luatŭ refugiulŭ la o înșelătoriă, cu câtŭ acésta de câte orĭ profesorulŭ își arunca privirea la elŭ, ca pĕtrunsŭ de unŭ curentŭ electricŭ, se strîngea totŭ mai multŭ. Pedelulŭ, care sta la ușă. a fostŭ însărcinatŭ, ca sĕ cheme pe directorulŭ și în presența acestuia sĕ se statoréscă unŭ esemplu. Directorulŭ veni, și chemă profesorulŭ pe sĕrmanulŭ inculpatŭ, pe care încă de mai înainte avea nĕcazŭ. Și acum începŭ cercetarea. Sĕrmanulŭ pĕcătosŭ, care din crescetŭ pănă'n tălpĭ înota în nădușélă, fù provocatŭ, ca sĕ dea afară contra-banda de clasicĭ, și în casŭ contrarŭ se va păși la visitarea trupului și inculpatulŭ va trebui se îndure cea mai grea pedépsă. Tremurândŭ negă elŭ că ar avé ajutorŭ la elŭ și din causa acésta trebuiră sĕ-lŭ desbrace. Cerberulŭ scólei — pedelulŭ — păși înainte, ca sĕ-șĭ facă datoria. Mai ântêiu descheiă nasturii dela haină și visită busunarele laterale. „2 batiste,« anunță elŭ cu supunere. Haina se așéḑă josŭ, a doua haină ese la ivélă; de cărțĭ și de astfelŭ de contra-bande nicĭ o urmă. Apărù după aceea la lumina ḑilei în ordinea următóre: 2 giletce, o haină vătată grósă și o flanelă de ale Dr. Jäger. Mai departe nu era nimicŭ. In timpulŭ acestei manipulațiunĭ, care răpise atâta timpŭ, colegii ceilalțĭ au manipulatŭ — se înțelege în sensulŭ lorŭ. La momentŭ se întocmì unŭ birou de corespondențe, hârtii scrise mergeau din mână în mână și nicĭ pe liberatorulŭ generalŭ, care își jucase rolulŭ sĕu ca artistŭ în îmbrăcăminte fórte bine, nu-lŭ uitară recunoscĕtorii colegĭ. Ca gratificațiune îi trămiseră în caetŭ o mică »carte postală cum se facŭ lucrările latine bune.« Profesorului însĕ, care se înșelase atâtŭ de amarŭ în speranțele sale, îi rĕspunse șiretulŭ nostru la întrebarea acestuia, de ce s'a încărcatŭ cu atâtea haine, că timpulŭ era cam rece și în lipsa unui pardesiu și-a ajutatŭ în modulŭ acesta, pentru ca sĕ fiă feritŭ de rĕcélă.

—o—

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu

*) Pentru cele cuprinse sub acéstă rubrică redacțiunea nu este responsabilă.

---

din drépta Tisei 258=0.02%; în 2 comitate din stânga Tisei: Hoidu 58=0.03%, Sobolciu 1735=0.81%, în granița croată 1138=0.16%, în Croația 906=0.08% și în Fiume 6=0.03% din poporațiunea de acolo, — la olaltă: 6947 Românĭ. Este de notatŭ aicĭ, că numai trei comitate suntŭ, între cele 63 comitate transilvănene, bănățene și ungurene cu unŭ teritoriu de 279.749,68 Km. □, în carĭ nu s'ar fi aflatŭ sufletŭ de românŭ, și anume: în Arva și Lipto, unde Slovacii cu 96 28, resp. 93.67%, și în Vesprem, unde Maghiarii cu 82.36%, sunt în maioritate absolută. Așa dar în 34 comitate d'ale Ungariei se află fórte puținĭ Românĭ. La începutulŭ anului 1881 poporațiunea presentă a întregului statŭ ungar, împreună cu Fiume și Croația, s'a urcatŭ la cifra de 15.642,102 poporațiune civilă și 97,157 miliția activă.

Din poporațiunea civilă presentă, computândŭ proporționalŭ și copii micĭ, carĭ n'au sciutŭ vorbi, Maghiarii au avutŭ 41.21%=6.445,487, Slavii (Slovacĭ, Sêrbĭ și Croațĭ) 27%, după carĭ apoi urméză Românii cu 15.38%=2 405,085, unde sunt socotițĭ și cei 6947, carĭ au căḑutŭ afară de linia de demarcațiune a marelui contigentŭ romănescŭ din cele 26 comitate. Și acum, décă vomŭ mai adaoge încă 14,945, ceea ce proporționalŭ ni se cuvine din miliția activă, suma tuturorŭ Românilorŭ, din țerile corónei ungare, la începutulŭ anului 1881 ar fi fostŭ: 2.420,030, așa dar nicĭ chiar $2\frac{1}{2}$ mil.

In cele mai susŭ ḑise amŭ arătatŭ motivele și causele pentru carĭ nu ne putemŭ încrede în esactitatea acestorŭ cifre, dar mai este încă o împregiurare, la care avemŭ sĕ mai reflectămŭ, și anume: poporațiunea Ungariei propriu ḑisă împreună cu Transilvania, în decursulŭ deceniului trecutŭ 1870—1880, în generalŭ abia a crescutŭ cu 1·23%=167,377, pre când crescerea elementului maghiarŭ este calculată cu 4·45%=272,750, ér Românii în locŭ de a cresce și ei cu ceva, séu celŭ puținŭ în locŭ de a rĕmâné staționarĭ, ar fi scăḑutŭ cu 7.94%=207,245, ceeace décă ar fi adevĕratŭ și s'ar continua și în realitate totŭ așa, cum au făcutŭ oficioșii calcululŭ pe hârtiă, atuncĭ ne-amŭ puté numĕra anii; pentru că atuncĭ în decursŭ de celŭ multŭ 126 de anĭ, adecă până în anulŭ Domnului 2006 ar trebui sĕ ne stingemŭ cu toții de pre teritoriulŭ statului ungarŭ. Adevĕratŭ, că cholera din véra anului 1873, — din causa condițiunilor sanitare atâtŭ de primitive ale poporului nostru, căruia statulŭ îi impune mai multe greutățĭ, de câtŭ câte favorurĭ îi întinde — în proporțiune va fi secceratŭ mai multe vieți românescĭ decâtŭ maghiare, décă vomŭ considera d. e. că că locuitorii din Abrudŭ arŭ fi scăḑutŭ cu 1260=30 51%, ér cei din Brețcu cu 1436=32·13%, dar totușĭ o scădere atâtŭ de mare, numai din neesactitatea compunerei datelorŭ ni-o putemŭ esplica mai multŭ. Apoi de altă parte, décă luămŭ în considerare, că din datele dela finea anului 1869, cum s'a calculatŭ numĕrulŭ naționalităților, și că câtŭ de neesactă este composițiunea datelorŭ dela începutulŭ anului 1881, atuncĭ trebue sĕ ḑicemŭ, că ne lipsesce chiar și basa matematică sigură pentru o astfelŭ de deducțiune de așa mare însemnătate; pentru că precum n'amŭ pututŭ sci, câțĭ amŭ fostŭ la finea anului 1869, când numărarea nu s'a făcutŭ și după naționalitate, — totŭ atât de puținŭ putemŭ sci, câțĭ amŭ fostŭ la finea anului 1881, când în numĕrare au intratŭ alte neesactitățĭ. Noi credemŭ însĕ, că vomŭ purcede cu multŭ mai corectŭ, décă acele sute de mii de scădere le vomŭ scrie pe contulŭ elementului maghiarŭ, așa încâtŭ astăḑĭ numĕrulŭ Românilorŭ din regatulŭ ungarŭ sĕ-lŭ putemŭ calcula cu celŭ puținŭ 2·8—2 9, décă nu chiarŭ cu 3 milióne, cum este convingerea nóstră generală.

Aicĭ trebue sĕ accentuămŭ, că consistoriele nóstre, décă arŭ publica din când în când date esacte despre toțĭ supușii lorŭ sufletescĭ, ne-arŭ face unŭ servițiu forte bunŭ pre acestŭ terenŭ alŭ statisticei, care la noi — durere — este atâtŭ de puținŭ cultivatŭ și atâtŭ de plinŭ de neesactitățĭ; dar repetămŭ, că datele sĕ fiă complete, pentru că d. e. ceea ce aflămŭ dela metropolia nóstră gr. or. arŭ fi fostŭ numai 1.501,813, completŭ nu se póte numi. Altcum și dela viitórea numĕrare încă putemŭ aștepta descoperirĭ nouĕ. (Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Maiu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	97.25
Rentă de hârtiă 5%	92.30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	107.—
Bonurĭ rurale ungare	103.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone	102.-
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	96 75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.70
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	117.70
Renta de hărtiă austriacă	82.30
Renta de arg. austr.	82.75
Renta de aurŭ austr.	108 10
Losurile din 1860	138 80
Acțiunile băncei austro-ungare	857.—
Act. băncei de creditŭ ung.	284.75
Act. băncei de creditŭ austr.	285.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.86
Napoleon-d'orĭ	$9.88^1/_2$
Mărcĭ 100 împ. germ.	61. 5
Londra 10 Livres sterlinge	124.80

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 11 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	—	$89^1/_2$
Renta rom. amort. (5%)	—	$92^1/_4$
» convert. (6%)	—	—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	—	31
Credit fonc. rural (7%)	—	$102^1/_2$
» „ „ (5%)	—	$85^1/_2$
» » urban (7%)	—	$98^3/_4$
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	—	$83^1/_2$
Banca națională a Româniel	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	$275^1/_2$	—
« » » Națională	225	—
Aurŭ	11.25%	—
Bancnote austriace contraaurŭ	—	—

Cursulu pieței Brașovŭ

din 11 Maiu st. v. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 90	Vênd.	8.92
Argint romănesc	»	8.80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.86	»	9.87
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.12
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.-
Ruble Rusescĭ	»	124.—	„	125.-
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunțămŭ acelorŭ onorațĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecțiunea completă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucuresci	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timișŭ	1.33	—	—	10.15
Brașovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Hașfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighișóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediașŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blașiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiușŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vințulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu (	10.08	5.59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeșdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirișŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velințe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriș	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeșdu	8.38	5.11	—	
Clușiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriș	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vințulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiușŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blașŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copșa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediașŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigișóra	4.50	4.17	12.15	
Hașfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Brașovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timișŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucuresci	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiușŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vințulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Șibotŭ	4.35	11.43	
Orăștia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborșin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulișŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovațŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovațŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulișŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborșin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăștiă	10.47	3.46
Șibotŭ	11.14	4.20
Vințulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiușŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timișóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroșeni

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Hațegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Banița	6.43
Petroșenĭ	7.00

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroșenĭ	8.56
Banița	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Hațegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Brașov.